

הלבנות ספּה סימן תרל"ט

ביאורים ומוספים

סימן תרל"ט

דיני ישיבת ספּה

[משנ"ב ס"ק א]

על-ידי שגוי יצבינה משום שהוא לדבר מצינה¹.

(1) ולענין שופר, כתב לעיל (סי' תקפו ס"ק פה) שהחיי אדם מיקל לעבוד בספינה ע"י גוי בלא סיוע ישראל, וצ"ע לדבריו כאן [שהרבה אחרונים מחמירים בזה], ולעיל (סי' שלט ס"ק לו) משמע שנקט בחיי אדם.

[שעה"צ ס"ק א]

וקמצינה מצינה השקל ירצה פנה אהרן דבריהם².

(2) שכתב [בתחלת הסימן], שבריעבד אם כבר עבר בנהר יכול לברך על הסוכה ואין הדבר נחשב כמצוה הבאה בעבירה, מפני שיש לסמוך על הראשונים שסוברים שמותר להיכנס לספינה בשבת [וראה בשו"ת שבת הלוי (ח"ג סי' צה אות ב) מה שהעיר בזה].

[משנ"ב ס"ק ב]

וקמצינה וכו', קביתו בכל השנה³ וכו', פי אם קדשה ונתנה⁴.

(3) והאם דין טיול בסוכה הוא כאכילה ושינה שאין לעשותו מוחץ לסוכה, מבואר בתוס' ר' יהודה החסיד (ברכות יא, ב) שאינו עובר איסור כשמיטיל מוחץ לסוכה, שטיול אינו כאכילה ושינה. אכן בבבלי המאור (פסחים כו, א מרפי הר"ף) וברבינו מנוח (פי' מהלי סוכה ה"ט) מושמע שהיוב הוא לטייל בסוכה כאכילה ושינה, וכן מבואר בנשמת אדם שהבאנו בביה"ל להלן (ד"ה ואל) וביסוד ושורש העבודה (שער האיתן פי"ב) כתב בשם האבודרהם שבכל רגע שיכול להיות בסוכה ואינו נמצא בה הריהו מבטל עשה [וראה שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' נח אות לה בביאור רבינו], וביאר דבריו הגר"ח קניבסקי (תורת המועדים ס"ק א), שאין כוונתו כפשוטו שחובה להיות בסוכה אף באופן שבשאר השנה היה יוצא מביתו [שהרי על זה אמר החזו"א (סוכה חיים ע"ב) שסוכה אינה בית האסורים], אלא רק שבשארין לו סיבה ומניעה מלהיות בסוכה אסור לו לשהות מחוץ לה משום שמפסיד מצות עשה, וכמו שמצינו לענין ציצית שמענישים על ביטולה בעידנא דריתחא.

(4) וכיון שצריך לעשות את הסוכה כביתו של כל השנה כדברי השו"ע שיעשה את סוכתו קבע וביתו עראי, כתבו האלה רבה (ס"ק א) והחיי אדם (כלל קמו ס"ב) שיפרוס מפה רק על השולחן שבסוכה ולא על השולחן שבבית, כדי להראות שהבית אינו דירתו, וכן נהג החזו"א (זכור לדוד ע"ב ס"ט). מאידך, הפמ"ג (משב"ז ס"ק א) והמטה אפרים (סי' תרכה ס"יא) כתבו שמ"מ נהגו לפרוס מפה גם בבית משום כבוד יום טוב, ואף בחול המועד [ובא"ר שם מבואר שבחול המועד אין פורטים מפה כלל].

(5) והאם יש מעלה לשתוק כשאנו מדבר דברי תורה, כתב המטה אפרים (סי' תרכה ס"ה) שמי שאינו מדבר דברי תורה לא ישב משום כך בשתיקה, משום ביטול שמחת יום טוב, ועוד, שאין לאדם להתנהג בחסידות יותר ממידתו.

ולחיוב המצוה, כתב לעיל (סי' תעז ס"ק ה) בשם השלי"ה שהיו בני עליה שנישקו את הסוכה בכניסתם וביציאתם, ואשרי מי שעובד את ה' בשמחה.

[משנ"ב ס"ק ד]

להיות דירתו שדר בה, אין לו להחזיק בפסחה⁶.

(6) ודברים שלא היה מניחם בחדר הנאה שבביתו, כגון נעלים שאינו עומד לנעול או בגדים שאינם מכובדים, כתב הערוך השלחן (ס"ד) שאין להניח בסוכה, ורק כשהולך לישון, יכול להניח את הנעלים שהלץ בסמוך למטתו. דעת הגר"ח קרליץ (חוט שני סוכה ע"ב ר"ה) שדברים שאינם מלכלכים אלא רק גורמים לפיזור חוסר סדר [כגון שיירי קורחות וסכך המונחים על קרקע הסוכה], אין צריך להוציאם מהסוכה אף שבביתו בודאי לא היה מניחם, והוסיף (שם), שמותר להכניס פה אשפה בשעה שמנקים את הסוכה, ולהוציא כשמסיימים לנקותה.

[משנ"ב ס"ק ה]

לאחר אכילה⁷.

(7) והזמן בו צריך להוציא את הצלחות כשסיימו לאכול בהן, דעת הגר"ח קרליץ (חוט שני סוכה ע"ב ר"ה) שהוא משעה שמסיימים כל בני הסעודה לאכול, ואין צריך כל אחד שמסיים לאכול להוציא מיד את כליו [וראה בכורי יעקב ס"ק יא]. ובמאורי (סוכה כט, א) מבואר שאין צריך להוציאם אלא בגמר הסעודה, מפני שאז הוא צריך לישון ולטייל וללמוד שם, וכלי המאכל המאוסים מפורעים לזה.

ולפנות את הכלים מהשולחן בשבת לאחר סעודה שלישית, דעת הגר"ח אלישיב (ארבעת המינים כהלכתם ע"ב ק"ג, בשם הגר"ח גרש) והגר"ש קניבסקי (קובץ הלכות סוכה ע"ב קפב) שמותר, ואין בזה משום הכנה, מפני שעושה כן משום הצורך עבשיו לכבוד הסוכה.

להניח קדרות וקערות מתחת לדופן עקומה של הסוכה, כתב הבכורי יעקב (ס"ק ז) שאם יש לסוכה שלש דפנות בלי הידופן עקומה, והוא מניחם שם בלא לעבור ברכו מתחת לסכך של הסוכה, מותר הדבר, מפני שהידופן עקומה אינה נצרכת לסוכה אינה נחשבת כדופן שלה, אך אם יש רק שתי דפנות והידופן עקומה נצרכת לסוכה מפני שהיא הדופן השלישית, אסור להניח תחתיה קדרות, שהרי אף לדפנות יש קדושת עצי סוכה [וראה הליכות שלמה סוכה פי"ז דבר הלכה אות לג, וארחות רבנו ח"ב ע"ב רכז בשם הגר"ח קניבסקי, ומה שכתבנו להלן (ס"ק ט) בשם הגר"ח אלישיב].

[שעה"צ ס"ק ט]

וקמצינה ליל שבת אי אפשר לו להניח הנה הדלק בפסחה⁸.

(8) ולענין מקום הדלקת נרות שבת ויום טוב בסוכה, דעת הגר"ח אלישיב (אשרי דאיש ח"ג פ"ז אות מה) שיש להדליקם בסוכה [כדי שיאירו במקום האכילה], ואם אי אפשר, יש להדליקם בחדר סמוך באופן שיאירו לתוך הסוכה, וכשאף זה אינו אפשרי, יש להדליק אותם במטבח מפני שמכניסם בו את צרכי האכילה, או במקום אחר שעתידים להשתמש בו בלילה, ולאחר מכן להדליק את החשמל בסוכה, ולברך עליו ולכוון אף על הנרות.

להדליק נרות בסוכה ולאחר מכן לטלטלם [בשבת על ידי מי שלא קבל שבת, או ביום טוב על ידי האשה עצמה] לתוך הבית, כתב במשנ"ב לעיל (סי' רטג ס"ק מח) שאין לעשות כן, מפני שאסור לטלטל את הנרות שבידו עליהם ממקומם, אכן, להשאיר נר אחד בסוכה ולטלטל את השאר למקום שישתמש באורם מחמת שמתיירא שיגנבו הפמוטות מהסוכה, דעת הגר"ח קרליץ (חוט שני שבת ח"ד פ"ג ס"ק טו) שמותר, מפני שרי בכך שאינו מזו"ז את הנר שברך עליו ממקומו.

הַלְבוּת סִפָּה סִימָן תַּרְל"ט

באר הגולה קג

תרלט דיני ישיבת ספה, וכו' ח' סעיפים:

א [*] (א) "פיצד מצות (ב) ישיבה בספה, שיהיה אוכל ושותה (ב) (ושני (ג) ומטל) (טו) ודר בספה כל שבעת הימים, בין ביום ובין בלילה, קדרך שהוא דר בביתו בשאר ימות השנה, וכל שבעה ימים עושה אדם את ביתו עראי ואת ספתו קבע." פיצד, פלים הנאים ומצעות הנאות בספה; יוכלי שתיה, (ג) כגון אשישות וכוסות, בספה; (ד) "אכל פלי אכילה (א) (ג) (ה) (לאחר אכילה) (טו), כגון קדרות וקצרות, (ו) חוץ לספה. (ז) המנוחה בספה; (ח) ואם היתה ספה קטנה, מניחה חוץ לספה:

שערי תשובה

[*] פיצד מצות כו'. והב בר"י בשם מ"ה שהיה תשובת רבני האי גאון שקטב ו"ל: שאלת אחים או שתמים שאין להם מקום לעשות ספה גדולה ועשו ספה קטנה שאינה כספקת לכלם, והשיב לעגן אכילה כול כי"א לבד' לאכל זה אחר זה אכל לעגן שנה זה לשן ולזה אחר זה לילה אחת, ואם נבדלה צליקה נמנעה הע"ב אם זה ישן סקנת הלילה וזה מקצת, ואם ש"מרי גלות פטורים, מכ"ש מי שאין לו מקום לישן בספה, עכ"ל. והנה רצונו לכו"ש לקמן סי' תרמ אות ה' פ"ש הח"צ ונרע אמת, ע"ש: [ג] לאחר עבדו"ט, ועין בר"י שכתב רבנו אומרי הקיימו שאין להביא הסנה בספה וקצרות הסכסל

ואם הכניס פלי"מאכל לא נפסלה הספה בכך, כ"ח,

באר הגולה

* אכל פלי אכילה כו'. עין במשנה ברוך מה שכתבנו י"ד או דלי ששואבין בו מים, פן סבב מנדאברוס, והוא מהגבירא דאמר חצפא ושחיל בר ממטלפסא, ופרש רש"י: שחיל הוא דלי של עץ, ולא פקשה על זה מהא דאימא במשנה כ"ז עמוד ב' שהביאו לרוב גמליאל ב' בותבות ודלי של מים ואמר העלים לספה, דהא מנדי לאתר שנושחמש בהם התי שלא לערף, ודמקא דאמר הפס' מאני מיכלא בר ממטלפסא, ופרש רש"י: לאחר שאכלו צריה להוציאן לחוץ, ואחר כך מצאתי פדברי בספר ערוך לגר. עין שם:

כה כי אם קדשה ותורה, וכל-שכן שיהיה נהיר מלדבר שם לשון הרע ורכילות ושאר דבורים האסורים: (א) כגון אשישות וכוסות, ואפילו הן (ב) של חרס, ואפילו לאחר שתיה, (ו) שאין נמאסין כמו פלי אכילה, (ז) ועוד, דאין קבע לשתיה ומצוי הוא ששותה בטה פועמים ביום: (ד) אכל פלי אכילה כו'. ובלים (ה) שמשחין בהן קמח והעורבות שלשין בהם וכלים של בשמים, שאין דרך להחזיקן בדיניהן רק בבית החיצון, הכל בכלל פלי אכילה הן, וכן פד או דלי ששואבין בו מים מן הנהר, הכל חוץ לספה, וכלל הדבר, כל שאין דרכו להיות בדיניהן ע"ד בה, אין לו להחזיק בספה: (ה) לאחר אכילה" כגון קדרות וקצרות. מלשון זה (ט) משמע לכאורה דבשעת אכילה גם קדרות מתר להכניסן לספה ולערות להן הקצרה, והעולם נוהגין מהקדרה להכניסן ליתוך הספה אף קדם אכילה, ונראה דחששו לדעת (י) המחמירין בקדרה בכל גוה, (יא) ואפשר דגם דעת השלחן-ערוך פן הוא (ובפרט מי שאין דרכו גם בביתו להביא הקדרה לשלחנו אלא מערה לחוף הקערה בבית החיצון, (יב) גוראי יש להנהר בזה). ומפל מקום מי שאין לו כלי וצריך לאכל מן הקדרה, מתר להכניסו [ח"א]: (ו) חוץ לספה. ומפל מקום בדיעבד (יג) אם הכניס בתוכה פלי"מאכל או עשה בה תשמיש בוי, אין נפסלת הספה בכך [אחרונים]: (ז) המנוחה בספה. והמנהג (יד) שלא להכניס נר של חרס לספה, (טו) וכן מקרה של חרס (טז) ואפילו חדשה אין גראי פלי"מ. (יז) ומצפה בקונא, דין פלי"מ וכו' יש לו ומת: (ח) ואם היתה ספה קטנה וכו'. אפילו (יח) אינה ממצממת בשערות, אלא שהיא קטנה כל-כך בענין שיש לחשש שמה יתקרב הנר לדפני הספה והאחו בזה האור (ט) והשורה סבתו, צריך להפיה (כ) חוץ לספה אפילו היא של זהב. ואם מסבכו הוא מצטער כשאוכל שלא במקום הנר, יש להקל פשיצמדי הנר

שער הציור

(א) תי"אדם בסוף פלל קמו, ועין שם בגשמת-אדם שנקורו הוא מדברי הפגז-אברתם גריש הפימן. ולא אבין, דברי פתח שם בהראי דלכחלה אסור לעבר, והקשין במחצית השקל יראה פניה ארת דבריהם² שלא קדעת התי"אדם, וכל דברי שם בגשמת-אדם אינם מקרחים: (ב) הפגז-אברתם ופרי חוש בסימן הוי, וכן משמע מהג"א שם וכן צדד גם הפרי"מגדים שם ובכרי"וסוף בסימן שלט בשם הרבה אחרונים, ע"ש. ועין בסימן רמה פשערי-השובה בשם ספר התיב"תים שמתיר לדבר-מנה עלי"די קצת שביטה מקעור יום, עין שם היטב: (ג) טה"ל: (ד) אחרונים בשם שלי"ה. ומפל מקום פשהא צריך לדבר מצניי עסק איך לו לצאת מספה בטביל זה, דבישיבתו שם אף בעת דבורו הוא מקים מצות ישיבה בספה (כ"מ טא"ו): (ה) פן מוכח מהגמרא להקשין, וכן קצאתי בהראי ברבנו גמ"ס: (ו) פוקדים: (ז) עור: (ח) אחרונים מדברי ס"ג: (ט) מגז-אברתם: (י) ס"ג ורבנו תם, שחם קופש"ש דקצי אקדרות ל"דים ולא הוציאו כלל הקמר בפשע אכילה, ובפרט לפי טעמם דאין להכניס בספה דברים אלו שאין מתייחס בביתו רק גמור שמכשלין שם וכן מוכח בתוספות ד"ה יאקרי לה, ע"ש דהוכיחו דבריהם רק לשיטת רש"י המוכח בהוד"ה מנא דמיכלא, וכן כתב בספר להם: יהודא ע"ש, וגם דעת רש"י שפפרש בקצרות אפשר גם"כ המורה בקדרות דאף בשעת אכילה אסור. דהא אפשר לערות לקצרה חוץ לספה: (יא) דמה שמפרש לאחר אכילה משום דאז עיניהם אסורין, וכן משמע באלה רבה, ע"ש: (יב) פרי"מגדים: (יג) פרי"מגדים: (יד) והנה הקצק שם בראי והקלחמות יראה דאין מלשון הרי"ף שום ראינה. ועין שם בפאור יראה שגם דעתו שם דאין נפסלת כלל, ואם"כ יש לנו ג' ראשונים נדר רבנו גמ"ס, המאור והתקב"ן ותר"י, דאין נפסלת כלל, אמנם אחר כך מצאתי בהשגות הראב"ד שגם דעתו בר"י כפשוטו, ועל"פן מן הכולן לכחלה להחמיר בזה: (ד) מגז-אברתם ופרי"מגדים: (ז) פרי"מגדים: (ח) בפרי"מגדים: (י) פן משמע מהגמרא-ברתם ומקנת הסי' ושי"א: (ט) הבי"ח כתב שעל-ידי"ה טבעיה נמקין מן הספה ועל"פן נהר רבנן שלא להכניסה לספה, והסג"א-אברתם כתב שחששו שהשורה ותבטל מצות ספה: (כ) אין הסנה שיצמיתה לחוץ ממש, שפעמים שקרה שולט, ואי אפשר אלא שיעמידה דרך חלוץ הבית שאור להספה ובהאי פנא נוכחט במדינות הקרות שאי אפשר לרב העולם [שפסותיהן עשירות רק מהקשר סנה] לישן בספה, והשפמיני לילי שבת אי אפשר לו להניח הנר דולק בספה³ ואו מקרח הוא להעמיד הנר שאור לו דרך חלוץ הבית:

תרגום: 1 מ'ב'ת.

הלכות סבה סימן תרל"ט

הנה *ואל יעשה (ט) שום תשמיש (ד) כזוי בסבה כדי שלא יהיה מצות בזויות עליו (כ"י בשם א"ח): ב' יאובלים ושותים וישנים בסבה (י) כל שבועה בין ביום בין בלילה, ה'אין ישנים חוץ לסבה *אפלו שנת (יא) צראי, *אכל מטר לאכל (יב) אכילת צראי חוץ לסבה. וכןה' יאכילת צראי, *כביצה מפת. ומתיר לשותות (יג) מים *ויזין (כ) [וכן] ולאכל פרות (נאפלו קבע עלהיה) (כ"ט) חוץ לסבה.

ד' לשון התקנים הנקראים כ"ה משנה וברמב"ם שם כ"ה ו שם פסקא כ"ו כוונתם בו כי ר"ב ועל לילה ופרשו תוספות וד"ש כביצה 1 מנא ורבא ומקנהו הנגרא יומא ע"ט

שערי תשובה

לענין, ע"ן במג"א וא"ר, וע"ן פתח"י פלשו ספר תשרי ל"ה הוסיף ג"כ בתיר לרמב"ד, ע"ש: [ה] ולאכל. ע"ן בגו"ר כלל ד' סימן ו' כ"ה הפת כ"סין יש להקטין קצת גמור לענין זה, וא"ר ש"א דלע"ז צראי בין שאכל כשעור יותר מקביצה ירדו על הסבה זו, והחבשיל העשוי מהי מינים יש לחוב' בסבה אפלו באכילה דרך צראי אף לא ירדו על הסבה אם לא שאכל בקביעות, וכשר ונכונה הימים וזיוצא כזה גם אם צרכים סבה אף לא ירדו, לחש להט"ו ר"ל, ופרות יש לפטר סבל וכל אפלו יאכלם בקביעות, והצ"ח להקטין לאכלם בסבה אפלו דרך קבע אין לומר. והמח"ב ק"ב שכתב בחש"ר דלדעת החולקים על הרמב"ם צ"ד פת סק"י י"ה"ר הכביצה, אכל פת הגאה כ"סין אפלו אכל י"ה"ר מכביצה ק"י צראי דסת עד שיקבע קטנתו עליהם, וא"ר יותר טוב שלא לומר, אכל יש לחש לדעת הרמב"ם אפלו כשר וגבית לאכל

מ"א: (ד) כדור. פלים שפושחין פתן קמח ומתבובות וכלים של פשמים וכד ששואבין בו מים ושטיפות הקצרות, חוץ לפסחה, והעולם אינו נותר מקצרות אחר אכילה, ואינו נזון, מ"א. וש"י לשמש משה' בסבה, ט"ו. המכנה עלה להקטין נז הקים בפסח, כ"ח. ומתנה שקורין לאמפיין? רא"י לשער שלא ישרף פתחו, ט"ז, ע"ש: (ה) ולאכל. וז"ל הבי"ח: אדם יחיד היושב לשתות, סבא דלא חשיב קבע, אכל בני חבורה שקבעו לשתות בני קבע גמור, ובקרט במקום שנהגין לשתות יחד מקבע קלי שום אכילה דה"ל קבע גמור יצוי סבה ולכרד לישב בפסח, פן נראה לי להקלה, אבל לעשהו ראוי להחמיר שלא לשתות מקבע אלא

פסחה קלא בקרה, וכן ראיתי לגדולים בא"י שלא היה מקרים על פת הכבי"כ אפלו יותר מכביצה, ע"ש, ובקדמוניתו נהגו רב העולם ב"ח וש"ח לקח ולאכל אחר הקדוש פת פ"סין פסקום סעודה ואח"כ חולקים אחר הקדוש חוץ לפסח ומטילים דקבלת פני רבם וז"ל וא"ר נמשך איהו עשות עד זמן סעודה ומכריחם פשעת מחדש ברפת סבה, נראה דשפיר דמי, וא"ר דפת פ"סין הוא מ"מ כיון שאוכל אותה בחורת סעודה הנקראת לקדוש שפיר דמי שיכרד ברפת סבה דפתשקוהו זה משה' לה קבע, נ"ן וז"ל וז"ל וז"ל יותר מקביצה כשה קבעו אפטר שום מח"ב מ"ד, א"ר קהל א"י באמצע היום השבת י"ח כשאוכל בלא קדוש פת פ"סין כביצה שפ"מג ג"כ לכרד ברפת סבה על פת כ"סין, ולענין יש לחש לדעת מח"ב כיהו נראה שאם אין דעתו לצאת מיד רק לשבת שם וזמן מה שפיר דמי לכרד דהא הקדוה גם (היא) על הליכה אלא שנהגו לכרד בשעת אכילה וא"כ באכילה פת פ"סין סגור, וע"ן שם בגו"ר בסוף סימן הג"ל שכתב שם לענין אכילת פרות שפטר אפלו קבע, דמחלק בין נכנס לסבה לישב שם דהק"ם נזקתו לישב היא כמ"ד שישנם לכת"ו לישב משא"כ פתנס שבמל אכילת פרות שאין דרך להקטין באכילת פרות חוץ לכת"ו וא"ן דעתו על ישיבת הסבה, ע"ש, ולכן מכל פשונגם לאכל פת פ"סין יזון על האכילה ונלוש"ה כ"כ. וצ"ח במג"א בסבה לכרד שפטר אחר שאלו, ש"ס הלש"ה מנות, אבל יש שאוכל על פ"סין ויוצא מיד יש לחש מ"מ מח"ב וז"ל פת פ"סין לא יכרד, וע"ן לפ"סין ס"ק ת. וי"ש ש"ע ופרות אפלו קבע עלה"ו וכתב במג"א ב"מ"י פת"ק דמנה"ו קבע עלה"ו, וז"ן כד"אפ"רם שפ"ש"י דרך המג"א על מק"ם, ע"ש:

משנה ברורה

כעש"שית שקורין (לנטע"נ"ע"א) או במגורה (שקורין לאנפי"ן), אם לא שהיא נמוכה מאד ויש לחש שיתקרב האור להסבך: (ט) שום תשמיש כדור. בגון שטיפות (כ"א) קצרות. (כ"ב) ובכוסות ליכא קפידא. ואסור להשתיין בסבה אפלו בכליט, אף על"פ ש"עושה בן קביות [ח"א]: ב' (י) כל שבועה. ע"ן לקמן סימן תרכ"ח: (יא) צראי. דפעמים דסגי לה לאתייש בהכי, והוי לה קבע. וע"ן סימן מו, שהגא שער הלהק מאה אפ"ה¹⁸¹, הא פציר מבכי אף צראי לא ה"י, (כ"ג) ואפ"ר דהוא הדין לענין סבה פי האי גונא [פ"מ"ג]. וז"ל שגאנס וישן חוץ לסבה, מ"ד פ"שק"ין (נד) צריה לילה לסבה, דהא אפלו ב"דו נשמים ופסקו צריה לילה לסבה אם עדין לא שבב, וקמ"ו שכתב הפג"א אברהם לקמן בסעיף ז: (י"ב) אכילת צראי. וזה (כ"ד) לא חשיב לחיבו בסבה, דאף בביתו מצוי שאוכל צראי חוץ לביתו¹⁸². והוא הדין שמתיר (ט) לטעם את הבכשיל (כו) פמה פעמים ואפלו לבלע חוץ לסבה: (יג) מים וז"ן ולאכל פרות ואפלו קבע עלה"ו. השעם, (כ"ח) דאכילת פרות אפלו הרבה בקביעות חשיב רק באכילת צראי דפת, והוא הדין אכילת פטר ורגים וגבינה ושאר מיני מאכל חשוכים פקידא לרעת השלח"ערוך, ולא חמיר בסוף נ"ק בתבשיל העשוי מתמשת המינים. והנה מה שהגיה רמ"א וצ"אפלו קבע עלה"ו קאי גם על זין, (כ"ט) כמו שמוקח בדרך"משה, וטעמו, דז"ן אין נחשב (ל) רק באכילת פירות, וכל"ש ש"ן שא"ר משקין, וצ"ל-כן לא חשיב קביעות דידהו. וז"ל, דכמה (ל"א) אחרונים מסקנאין בדין זה ודק"ם דאם שותה זין בקביעות ח"ב בסב"ה¹⁸⁴, ובקרט בני חבורה שקבעו לשתות זין, כדראי ה"י קבע גמור, ומכל מקום לענין ברכה הסכימו פמה אחרונים דאין לכרד לישב בפסח' כי אם על פת העשוי מתמשת מיני דגן או תבשיל העשוי מתמשת מינים אם ק"ב כע"ס עונה עליה, וכדלקמן בסוף הסעיף. ולענין פת הגאה בפ"סין יצ"ר שם, (ל"ג) ומיהו, רא"י תכ"ן לכתחלה שלא לשתות בקבע (ל"ג) אפלו שא"ר משקין, כמו מ"ר"ב ושכ"ר, אלא חוץ הסעודה, (ל"ד) או על"כ"פנים יאכל מתחלה פת יותר מקביצה [וא] שא"ר תבשיל העשוי מתמשת מינים אם קובע סעידתו על זה

שער העינין

(כ"א) בתי"וסף: (כ"ב) פג"אברהם: (כ"ג) וכן ק"שפע מדברי ר"י"ן ג"אוח גה"לכותיו, וכ"ן מ"ש"ב מה שפ"ש"ר שם המכ"ר בצ"ד"ף ע"ן: (כ"ד) פ"ד"ר"ע"ק"ב: (כ"ה) ב"ן ורי"ט"א: (כ"ו) אגרא: (כ"ז) ד"ה לא חשיב אכילה קבע. וע"ן בסוף הסעיף: (כ"ח) אגרא: (כ"ט) וכן משמע בבאר הגו"א, והא דאימא בגמרא 'אובלים ושותים בסבה, והעסק לשון זה בר"ש הסעיף, ה"ז לא אחר אכילתו כפעודה ש"ך לשותות א"ן, צ"ד לשותות א"ן ב"ן פסחה דנכלל הא כפעודה¹⁸⁵, אבל שותה בלי אכילה לא חשיב לחיבו בסבה, ד'תשבו' ע"ן פ"ד"ר א"ר ר"מג"א, וא"ן שותה בלי אכילה נהנינא דהמספק בהנה"ת אש"ר' והובא פ"ד"ר"משה, ע"ש. ואפ"ר דלפי זה אף מים בתוך הסעודה א"ן כראי לשתות חוץ לסבה, וצ"ד ע"ן: (ל) בתי"וסף: (ל"א) ב"ח ולב"ש ופרישה ואל"ה ר"ה. וע"ן בבאר הגולה: (ל"ב) מנ"אברהם בשם הבי"ח ושא"י: (ל"ג) מנ"אברהם, וטעמו ל"ז מה דכתבו אחרונים בסימן ר"ג דבמדינות ש"ך לקבע שותה פ"ש"ר משקין חשיב כמו זין, ע"ן ש"ס וכתב הפ"חית"שקל דלפי זה הוא הדין אפ"י"א¹⁸⁶ במדינותינו, ובתשובת עול"ת שמואל סימן צו, דשתת קאפ"י"א ושקאלא"ר¹⁸⁷ פטור אפלו להפסקים דשתת קבע תנ"ב, הנה באופן שקובעין לשתת אחר האכילה דרך שבת ורעות, אבל לא בשבת קאפ"י"א ושקאלא"ר¹⁸⁸ [ו"ח]: (ל"ד) פ"ר"מג"ר:

ה'רגום: 1 כלי"זוכיית וכתובתו ה'חלק. 2 מנורת נפט או שמן. 3 קפה. 4 משקה נקאא.

הלכות ספח סימן תרל"ט

ביאורים ומוספים

להיכנס לתוכה כדי לשתות, כיון שדרכם של בני אדם הוא שכשנמצאים סמוך לביתם אינם שותים מחוץ לו אלא נכנסים לתוכה, ויש לקיים 'תשבו בעין תדורו'.

[משנ"ב ס"ק יג]

יין פקביעות ח"ב פסקה 14.

14) ומיץ ענבים האם חייב בסוכה לדעת אלו, דעת הגר"ש אלישיב (תורת המועדים ס"ק יח) שאין דינו כיון, ופטור מסוכה, מאידך, דעת הגר"ח קניבסקי והגר"ש רבליצקי (שם) שדינו כיון חייב בסוכה כששותה אותו באופן של קביעות.

ולגבי שתיית יין בהבדלה, כתב להלן (ס"ק ל) שהיב להבדיל בסוכה [מחמת שתיית היין] ולא הביא חולק על זה, וביאר הטעם שם, כיון שכל השנה מבדיל בביתו ואם כן מדין 'בעין תדורו' יש לעשותו בסוכה, אכן לגבי קידוש, משמע בבידול להלן (ס"ג ד"ה ולא) שאין חייבים לעשותו בסוכה.

ולגבי שתיית סס היין בברית מילה שנערכת מחוץ לסוכה, דעת הגר"ש אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' נח אות לט, הליכות שלמה סוכות פ"ט ס"ע) שמוותר לשתותה מחוץ לסוכה, והוסיף שמי"מ מי שרוצה להחמיר שלא לשתות אלא מעט, רשאי לעשות כן, שאף על פי שבקידוש הובדלה יש לשתות רוב כוס, מ"מ בכוס של ברית מילה שלא נזכרה בגמרא, אין צורך, ומלבד זאת יכול הוא לתת את השאר לקטן שישתה.

ולענין עשיית הברית מילה בסוכה, דעתו (שם ארחות הלכה הע' 69) שטוב לעשות כן, ואף עדיף מלעשותה בבית כנסת, מפני שבכך מקיים מצות סוכה, וכן דעת הגר"ש אלישיב (ישא יוסף ח"ג סי' קנ) שאם אין חשש שיתכן התינוק על ידי נפילת לכלוך מהסכך וכדו', או מחמת מג אויר קר, אפשר לכתחילה לעשותה בסוכה, ואדרבה, מבואר בספר מועד לכל חי (לגרי"ה פאלאג'י, סי' כ אות לו) שיש מעלה לעשותה בסוכה.

[שעה"צ ס"ק כט]

צריך לשתות פסין פסקה הנכלל הוא פסוקה 15.

15) אכן, לענין שתייה ששותים לאחר גמור האכילה, מבואר להלן (ס"ק לג) שאין צורך לשתותה בסוכה, אלא אם כן חשובה היא מצד עצמה, ולא החמיר כאן אלא על שתייה שבאה מחמת האכילה, שנחשבת כקבע מחמת האכילה.

ולאכול פירות וכדו', שצריך לברך עליהם באמצע סעודה כיון שאינם באים מחמת סעודה, הסתפק הגר"ש קרליץ (חוט שני ברכות עמ' קסט) אם מותר לאוכלם בתוך סעודה מחוץ לסוכה.

[ביה"ל ד"ה כביצה]

כביצה פסח 16, אכל יותר ממצת חשיב כביצה 17.

16) ושיעורה במדידת זמנינו, כתב בספר שיעוריו של תורה (שיעורי המצות אות כא ו-כז) שהוא כשיעור ביצה בינונית של זמנינו, והוא בערך 45-50 גרם, ואין לאכול יותר משיעור זה מחוץ לסוכה, אכן לענין ברכת לישוב בסוכה על אכילת פת, צריך לאכול יותר מכשיעור שתי ביצים של זמנינו, והוא בערך 100-90 גרם. והגרא"ח טאה כתב (שיעורי תורה סי' ג ס"ט וס"ק יט) שלענין אכילה מחוץ לסוכה יש לשער בביצה ללא קליפה, והיינו 53.8 סמ"ק, ולענין מידות השיעורים בזמנינו, ראה מה שכתבנו לעיל (סי' תפו ס"ק א).

17) ולאכול מחוץ לסוכה פת יותר מכביצה במשך זמן ארוך יותר מכדי אכילת פרס, כתב הבכורי יעקב (ס"ק יג) שמוותר, מפני שאין אכילה זו נחשבת כאכילה אחת קבועה, וכן כתב בספר שיעורי המשך במילואים עמוד 70

[משנ"ב ס"ק ט]

גגין שטיפת קצרותי וכי, פסקה אפלו בכלי 10.

9) ולענין נטילת ידיים לסעודה בתוך הסוכה, כתב הערוך השלחן (ס"ד) שטוב שיטול מחוץ לסוכה, וכן דעת הגר"מ פיינשטיין (שו"ת רבבות אפרים ח"א סי' תכא אות יח, ח"ד סי' קנא אות יז) שאין ליטול בסוכה, כשם שאין נוטלים בסלון הבית, מאידך, הגר"ח קניבסקי כתב (סוכה כהלכתה הוספות ומלואים לעמ' 102) שבמרומה שהחזי"א נטל את ידיו בסוכה, וכן דעת הגר"ש קרליץ (חוט שני סוכות עמ' רלח) שמוותר, אלא אם כן מניחים בסוכה מיכל גדול עבור נטילת ידיים, שבוה יש לראות אם אינו גורם לביון הסוכה. ולענין דין קידוש במקום סעודה כשיוצא מהסוכה כדי ליטול את ידיו בין הקידוש לסעודה, ראה מה שכתבנו לקמן (סי' תרמג ס"ק ט).

ולענין נטילת ידיים שהרית בסוכה, כתב הערוך השלחן (שם) שמוותר מפני שמוכרח ליטול מיד כשמתעורר בסמוך למטונו, אך מיד לאחר מכן יוציא את מי הנטילה מהסוכה. ודעת הגר"ש קרליץ (שם) שאם יכול ליטול מחוץ לסוכה בלא ללכת ארבע אמות ממתנו, לא יטול בסוכה, מפני ששורה רוח טומאה על המים והם נחשבים מאוסים בעיני בני אדם, אך אם יצטרך ללכת יותר מארבע אמות, יטול ידיו בסוכה, כיון שלא נזכר בפוסקים שדבר זה הוא ביון, והמים שנטלו בהם נקיים הם.

10) ואף שלהשתין בתפילין כתב השו"ע לעיל (סי' מג ס"א) שמוותר [וראה דעת תורה כאן], כתב בשו"ת לחם שלמה (או"ח סי' קיב) שכיון שחלל הסוכה והאוויר שלה הוא חפץ מצוה, נחשב המשתין באוויר כמשתין עליה, מה שאין כן תפילין שאינן משתין עליהן אלא הן רק מונחות עליו [וראה לבושי מדרכי על נדרים בסוף הספר סי' א].

ואדם שמהויר לו קטטר לקבלת מי רגלים, דעת הגר"ש קרליץ (חוט שני שם) שמוותר לו להכנס לסוכה, ויכסה אותו כמה שאפשר [וראה מה שכתבנו לעיל (סי' עח ס"ק ג)].

ומי שנצרך כמה פעמים בלילה להטיל מים וטירחה גדולה ללכת כל פעם לביתו, דעת הגר"ש אלישיב (חשוף חמד סוכה עמ' רח) שיטיל מים מתחת לדופן עקומה שבצד הסוכה [ראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק ו)].

[ביה"ל ד"ה ואל]

ותשמיש המטה לא מקרי תשמיש ביה"ל 11.

11) ואם נכנס אור הלבנה לסוכה, הביאו הכף החיים (ס"ק כב) והפתחי תשובה (כאן) את דברי הפוסקים המובאים במשנ"ב לעיל (סי' רמ ס"ק לט), וראה עוד שם (ס"ק בט) לענין הדין כשפוסקים תלויים בסוכתו [והביאו הגר"ח קניבסקי סוכה כהלכתה עמ' 180]. והאם דין זה הוא חיוב בסוכה כאכילה ושינה, ראה נשמת אדם (כלל קמז ס"ק א).

[משנ"ב ס"ק יא]

שהוא שיעור הלוחף מאה אמה 12.

12) ושם (ס"ק ד) כתב שהוא בערך 54 שניות.

ולענין גרר שינת עראי בשאר ענינים ראה מה שכתבנו לעיל (סי' מז ס"ק ב).

[משנ"ב ס"ק יב]

דאף קביתו מצוי שאוכל עראי חוץ לקביתו 10.

13) ומי שנמצא סמוך לסוכתו ורוצה לשתות מים, כתב הגר"ש אויערבך (הליכות שלמה סוכות פ"ט ס"ח) שנראה לבאורה שעליו

